NCCA

National Council for Curriculum and Assessment
An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta

Do pháiste agus trialacha caighdeánaithe

Bileog eolais do thuismitheoirí

Fad a bheidh do pháiste sa bhunscoil déanfaidh sí/sé trialacha caighdeánaithe sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic. Tá na trialacha seo in úsáid ag formhór bunscoileanna in Éirinn le blianta fada ach ó 2007 amach caithfear iad a dhéanamh ag amanna áirithe agus na torthaí a roinnt leatsa. Míníonn an bhileog seo an rud is triail chaighdeánaithe ann agus an chaoi a gcabhraíonn siad le foghlaim do pháiste.

Cad is triail chaighdeánaithe ann?

Is cuimhin linn ar fad trialacha a dhéanamh ar scoil. Seans go n-insíonn do pháiste duit é nuair a dhéanann sí/sé triail litrithe nó táblaí a réitíonn an múinteoir. Cineál trialach eile is ea triail chaighdeánaithe. Baintear úsáid as chun féachaint conas mar atá ag éirí le páiste sa **léitheoireacht Bhéarla** agus sa **mhatamaitic** i gcomparáid le páistí eile sa tír **atá sa leibhéal ranga céanna** nó **ag an aois chéanna.** Léiríonn an triail chaighdeánaithe Bhéarla an tuiscint atá ag do pháiste ar an méid atá á léamh aici/aige. Ní bhailíonn an triail seo eolas mar gheall ar Bhéarla scríofa nó labhartha do pháiste. Insíonn an triail mhatamaitice cé chomh maith agus is féidir le do pháiste uimhreacha a úsáid chun rudaí difriúla a dhéanamh agus fadhbanna matamaitice a réiteach.

Is féidir le scoileanna rogha a dhéanamh as measc trialacha caighdeánaithe éagsúla a forbraíodh le húsáid i mbunscoileanna na hÉireann. Tá na trialacha bunaithe ar an gcuraclam. Tá leibhéil difriúla sna trialacha seo mar sin bainfidh an triail a dhéanfaidh do pháiste i rang a haon/dó le haois do pháiste agus leis an gcuraclam don leibhéal ranga sin.

An ionann trialacha caighdeánaithe agus trialacha éirime?

Ní hionann. Ní trialacha éirime iad trialacha caighdeánaithe. An phríomhchúis go ndéantar trialacha caighdeánaithe ná chun gur féidir leis an múinteoir foghlaim do pháiste a phleanáil, agus mar eolas duitse ar cé mar atá ag éirí leis an bpáiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic. Nuair a léitear torthaí na dtrialacha le hais eolas eile a bhailíonn an múinteoir trí a bheith ag breathnú ar do pháiste agus í/é ag obair, trí a bheith ag caint léi/leis agus ag féachaint ar

a c(h)uid oibre, taispeánann siad cé mar atá ag éirí leis an bpáiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic, agus cabhraíonn siad leis an múinteoir nearta agus laigí do pháiste a aithint.

Cad chuige trialacha caighdeánaithe?

Baintear úsáid as trialacha caighdeánaithe chun

- tuairisc a thabhairt duit mar thuismitheoir ar cé mar atá ag éirí le do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic
- a fháil amach an bhfuil deacrachtaí foghlama ag do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic ionas gur féidir leis an scoil tacaíochtaí oiriúnacha a fháil más gá
- a fháil amach an bhfuil ag éirí go han-mhaith ar fad le do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla nó sa mhatamaitic ionas gur féidir eispéiris foghlama oiriúnacha a cheapadh di/dó
- cabhrú leis an múinteoir plean a cheapadh d'fhoghlaim bhreise i réimsí eile den churaclam mar tá sé tábhachtach go mbeadh do pháiste ag dul chun cinn sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic chun leas a bhaint as gach cuid den fhoghlaim.

Cathain a dhéantar trialacha caighdeánaithe?

Caithfidh scoileanna úsáid a bhaint as trialacha caighdeánaithe dhá uair le linn do pháiste a bheith sa bhunscoil.

- ag **deireadh ranga a haon NÓ ag tús ranga a dó**
- **AGUS** ag **deireadh ranga a ceathair NÓ ag tús ranga a cúig.**

Baineann roinnt scoileanna úsáid as na trialacha i ranganna eile chomh maith.

An mbíonn ar gach páiste na trialacha caighdeánaithe a dhéanamh?

Tá líon beag páistí ann nach mbíonn orthu na trialacha a dhéanamh. Mar shampla, más teanga eile seachas an Béarla máthairtheanga do pháiste, d’fhéadfadh an múinteoir a shocrú nach ndéanfaidh sí/sé an triail léitheoireachta sa Bhéarla. Ach d’fhéadfadh do pháiste an triail mhatamaitice a dhéanamh, áfach. Má tá do pháiste faoi mhíchumas foghlama nó fisiceach, d’fhéadfadh an múinteoir a shocrú gan an triail a thabhairt ach bealach eile a úsáid chun dul chun cinn an pháiste a sheiceáil. I ngach cás, bainfidh an múinteoir úsáid as an eolas atá aici/aige mar gheall ar do pháiste chun a shocrú cibé ar chóir di/dó an triail léitheoireachta Bhéarla agus an triail mhatamaitice a dhéanamh.

Ar chóir dom cabhrú le mo pháiste a bheith ullamh do na trialacha caighdeánaithe?

Níor cheart. Níl sna trialacha caighdeánaithe ach foinse amháin eolais mar gheall ar dhul chun cinn do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic. Bíonn an múinteoir ag bailiú eolais mar gheall ar fhoghlaim do pháiste an t-am ar fad. Déanfaidh do pháiste na trialacha caighdeánaithe ar ghnáthlá scoile mar chuid dá g(h)náthobair sa seomra ranga. Go deimhin,

d’fhéadfadh sé nach dtabharfaidh do pháiste faoi deara fiú go bhfuil trialacha á dhéanamh aici/aige.

Conas a bhfaighidh mé scéala faoi ghnóthú mo pháiste sna trialacha caighdeánaithe?

Roinnfidh an múinteoir ranga torthaí na dtrialacha leat ag cruinniú múinteoirí agus tuismitheoirí, de ghnáth, nó i dtuairisc scoile. Chífidh tú torthaí na dtrialacha ar thuairisc scoile do pháiste i rang a haon nó a dó agus arís i rang a ceathair nó a cúig ag brath ar an uair a dhéanann do pháiste na trialacha.

Conas a thuigfidh mé scóir na dtrialacha?

Beidh sé cloiste agat ó do pháiste go bhfuair sí/sé 62% i scrúdú mata nó 9 as 15 i scrúdú litrithe. Baineann trialacha caighdeánaithe úsáid as cineálacha eile scóir de ghnáth. D’fhéadfadh an múinteoir torthaí do pháistí a thabhairt duit mar **scór caighdeánach.**

Conas scóir chaighdeánacha a thuiscint

Téann scóir chaighdeánacha de ghnáth ó 55 go 145 agus is é 100 an meánscór ar thriail chaighdeánaithe. Tugann an tábla thíos cur síos ar an rud a chiallaíonn **scóir chaighdeánacha** difriúla mar gheall ar dhul chun cinn do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic.

Scór caighdeánach	Míniú an scóir	% measta de pháistí a fuair an scór seo
130 agus os a chionn	An-ard	2%
120-129	Ard	7%
110-119	Meánach ard	16%
90-109	Meánach	50%
80-89	Meánach íseal	16%
70-79	Íseal	7%
Faoi bhun 70	An-íseal	2%

Má fhaigheann do pháiste scór caighdeánach idir 90 agus 109, beidh a fhios agat gur éirigh léi/leis an marc céanna le formhór na bpáistí a fháil. Bíonn scóir chaighdeánacha sa bhanda seo ag tuairim is leath de pháistí na hÉireann. Feicfidh tú ón tábla go mbíonn scóir chaighdeánacha eile os cionn agus faoi bhun an mheáin.

Amhail trialacha eile a dhéanfaidh do pháiste ar scoil, braitheann torthaí thriail chaighdeánaithe roinnt éigin ar an gcaoi a mhothaíonn sí/sé ar lá na trialach agus cibé an bhfuil imní nó floscadh

uirthi/air mar gheall ar rud éigin sa bhaile nó ar scoil. Ciallaíonn sé sin gur **léiriú** é gach toradh trialach ar chaighdeán do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic. Tá cúram tábhachtach ortsa an páiste a spreagadh agus tacú léi/leis is cuma cén scór a fhaigheann sí/sé sna trialacha.

Má fhaigheann mo pháiste scór íseal, cad a chiallaíonn sé sin?

D'fhéadfadh scór caighdeánach íseal (80, mar shampla) a thabhairt le fios go bhféadfadh sé go bhfuil deacrachtaí ag do pháiste leis an léitheoireacht Bhéarla nó leis an matamaitic. Ní leor scór trialach amháin chun pictiúr iomlán a fháil den fhoghlaim atá ar siúl ag do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla nó sa mhatamaitic. D'fhéadfadh an múinteoir a shocrú breis eolais a bhailiú mar gheall ar do pháiste ó thrialacha eile, agus ón méid a thugann sí/sé féin faoi deara sa rang. Beidh tuilleadh eolais agat féin chomh maith ó a bheith ag cabhrú le do pháiste leis an obair bhaile agus ón méid a deir sí/sé faoin obair scoile. D'fhéadfadh an múinteoir a iarraidh ar chomhghleacaí ar a dtugtar an múinteoir *tacaíochta foghlama* féachaint ar scóir do pháiste agus ar eolas eile mar gheall ar mheasúnú do pháiste. D'fhéadfaidís a shocrú go mbainfeadh do pháiste buntáiste as tacaíocht bhreise leis an léitheoireacht nó leis an matamaitic. Is í/é an múinteoir tacaíochta foghlama a thabharfaidh an tacaíocht bhreise seo. Labhróidh an múinteoir ranga leat faoi sin.

Seans go mbeadh an DVD do thuismitheoirí *Foghlaim Leanaí sa Bhunscoil: Céard, Conas agus Cén Fáth* úsáideach duit agus tú ag iarraidh labhairt le do pháiste mar gheall ar dhul i mbun oibre leis an múinteoir tacaíochta foghlama. Ar an DVD cloistear Courtney, cailín i rang a dó, agus a máthair ag caint mar gheall ar an gcaoi a bhfuair siad cabhair bhreise do Courtney leis an léitheoireacht Bhéarla. Muna bhfuil cóip den DVD agat, is féidir leat físeán de a fheiceáil ar leathanach baile de láithreán gréasáin na Comhairle Curaclaim agus Measúnachta ag: www.ncca.ie. (Cliceáil an cnaipe do Churaclam na Bunscoile: Eolas do thuismitheoirí.)

Má fhaigheann mo pháiste scór ard, cad a chiallaíonn sé sin?

D'fhéadfadh scór ard a thabhairt le fios go bhfuil do pháiste ag déanamh an-dul chun cinn sa léitheoireacht Bhéarla nó sa mhatamaitic. Dála na scór íseal, ní leor scór ard amháin chun é sin a chinntiú. Bainfidh múinteoir do pháiste úsáid as eolas ó mheasúnachtaí eile a rinneadh sa seomra ranga chun tuiscint níos fearr a fháil ar dhul chun cinn do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic.

Ar chóir dom an scór a roinnt le mo pháiste?

Tá aithne níos fearr agatsa ar do pháiste ná mar atá ag duine ar bith eile. Is cuma cad é an scór, tá sé tábhachtach go spreagfá do pháiste chun a d(h)ícheall a dhéanamh, agus go gcabhrófá léi/leis tabhairt faoin léitheoireacht Bhéarla agus faoin matamaitic. Má tá an scór íseal agus má bhíonn cabhair bhreise ag teastáil ó do pháiste leis an léitheoireacht Bhéarla nó leis an matamaitic,

d’fhéadfadh sé gurbh fhiú labhairt léi/leis faoi seo agus cabhrú léi/leis féachaint ar an gcabhair mar rud dearfach.

Ag cabhrú le mo pháiste taitneamh a bhaint as an scoil agus bheith rathúil san fhoghlaim

Tá sé tábhachtach, ar mhaithe le tacú le foghlaim do pháiste, go ndéanfaí trialacha caighdeánaithe dhá uair ar a laghad le linn blianta na bunscoile chun eolas a bhailiú mar gheall ar dhul chun cinn do pháiste sa léitheoireacht Bhéarla agus sa mhatamaitic. Ar deireadh, is féidir leis an tacaíocht seo cabhrú le do pháiste taitneamh a bhaint as a scolaíocht agus leas a bhaint as an iliomad deiseanna foghlama a chruthaíonn tú féin agus múinteoirí do pháiste.